

Platform Duurzame Glastuinbouw (PDG) (BIJLAGE JAARVERSLAG 2022 EN UITVOERINGSPROGRAMMA 2023-2027)

Portefeuillehouder: Sander Mager / Steller: Martine Tieleman

Bespreekstuk (oordeelvormend)

Gast bij dit onderwerp: Michiel van Haersma Buma, voorzitter PDG

Gevraagd besluit

1. De CWE neemt kennis van het uitvoeringsprogramma PDG 2023-2027. (CWE 23-27b)
2. De CWE neemt kennis van het jaarverslag 2022. (CWE 23-27c)
3. De CWE reflecteert op het uitvoeringsprogramma en gaat in gesprek met de voorzitter van het PDG, met specifieke aandacht voor de manier waarop de waterschappen hierin worden genoemd.

De kern van het advies

Het Platform Duurzame Glastuinbouw, gestart in 2011 als vervolg op het doelgroep-overleg dat het convenant Glastuinbouw en Milieu uitvoerde, werkt aan een constructieve aanpak van duurzaamheid op watergebied voor de glastuinbouwsector. De gemaakte afspraak is hierbij: een (nagenoeg) nul-emissie van meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen richting oppervlaktewater, bodem en riolering vanuit de glastuinbouw in 2027.

De laatste jaren is er sprake van een duidelijke maatschappelijk tendens naar verduurzaming in brede zin. De glastuinbouwsector in Nederland is een innovatieve sector en wil steeds verder verduurzamen en producten blijven leveren die aan de maatschappelijke vraag voldoen. Zo voldoet zij ook aan de milieuwetgeving die in toenemende mate circulaire productie zonder negatieve milieueffecten eist. Water is cruciaal. Door klimaatverandering en milieueisen wordt goed gietwater schaarser. Optimaliseren van hergebruik, ontwikkelen van innovatieve technieken en het sluiten van de waterkringloop op bedrijfs- of gebiedsniveau bieden toekomstgerichte oplossingen voor voldoende water en schonere (oppervlakte)water.

Kernboodschap PDG

In het PDG werken rijk, regionale overheden en de glastuinbouwsector samen aan het verminderen van emissies naar oppervlaktewater, bodem, grondwater en riolering. Het PDG roept partijen op om actie te ondernemen, randvoorwaarden te creëren en onderling strategieën en werkwijzen af te stemmen. Daarmee jaagt zij de verduurzaming van de sector en de verduidelijking en naleving van het beleid aan. Het PDG acteert op ambtelijk en bestuurlijk niveau en faciliteert de communicatie met en richting de glastuinbouw en andere stakeholders.

De glastuinbouwsector heeft zich uitgesproken om in 2027 het niveau van nagenoeg nul emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten te bereiken. Dit is een belangrijke stap om de oppervlaktewaterkwaliteit te verbeteren en om het behalen van de doelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de Europese Nitraatrichtlijn dichterbij te brengen. Sector en overheden spannen zich in het kader van het PDG in om oorzaken van normoverschrijdingen te achterhalen en resterende emissieroutes op te sporen, zodat de emissies van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten uit glastuinbouwbedrijven worden teruggedrongen tot nagenoeg nul.

Resultaten

Het PDG heeft de afgelopen jaren onder meer bereikt dat de afspraak is gemaakt voor de (nagenoeg) nulemissie vanuit de glastuinbouw. Hiervoor zijn emissienormen (substraatteelt) en verbruiksnormen

(grondteelt) in de wetgeving zijn opgenomen. Ook is vanuit het PDG met een aantal aanvullende partijen het zogenaamde hoofdlijnenakkoord gesloten. Hierin is afgesproken dat er voor gewasbeschermingsmiddelen een zuiveringsplicht geldt van 95% voordat afvalwater mag worden geloosd op riolering of oppervlaktewater. Ook deze zuiveringsplicht is in de wetgeving opgenomen.

Waar staan we nu?

In 2022 heeft het PDG een tussenbalans opgemaakt ten aanzien van het bereiken van de doelstelling van nagenoeg nullozing in 2027. Geconstateerd is dat, ondanks dat er vele en goede stappen gezet zijn richting een emissieloze kas en daarmee verbetering van de waterkwaliteit, de doelstelling nog niet bereikt is. Helaas blijkt ook hier dat de laatste loodjes het zwaarst wegen. Op basis van de beschikbare monitoringsgegevens blijkt dat de eerder in gang gezette daling van de gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in oppervlaktewater (op veel plekken) stagneert. Ook worden soms middelen aangetroffen die al een tijd niet meer gebruikt (mogen) worden. Hoewel er regionale verschillen zijn, kan wel geconcludeerd worden dat in het algemeen het doel voor de waterkwaliteit nog niet is gehaald.

Urgentie

Een stagnerende verbetering van de waterkwaliteit impliceert dat de sector zonder aanvullende maatregelen er niet in gaat slagen een voldoende bijdrage te leveren aan het verbeteren van de waterkwaliteit en dus, dat de normen van de KRW gehaald worden.

Organisatie

Het PDG is een samenwerkingsplatform van de aangesloten organisaties. Het PDG heeft een bescheiden budget en geen eigen organisatie. Het budget van het PDG is totaal 60.000 euro per jaar. Alle deelnemende partijen betalen hier 15.000 euro aan bij. De waterschappen dragen elk naar rato van het aantal glastuinbouwinstallaties in hun beheersgebied aan het bedrag van 15.000 euro bij. Alle waterschappen hebben glastuinbouwbedrijven in hun beheer gebied.

Capaciteit voor het uitvoeren van activiteiten wordt geleverd door de deelnemende organisaties en er is weinig budget om eventueel externen hiervoor in te huren. De kracht van het platform zit erin om bij de deelnemende en andere betrokken organisaties juist die activiteiten in gang te zetten die bijdragen aan het bereiken van een nagenoeg nul-lozing. Dat betekent dat de belangrijkste activiteiten van het PDG zijn het signaleren van relevante ontwikkelingen en meekoppelkansen en vervolgens stimuleren, aanjagen en initiëren.

Het PDG bestaat uit een stuurgroep en een managementgroep. Ook is er een klankbordgroep glastuinbouw. De stuurgroep staat onder voorzitterschap van een onafhankelijk voorzitter: Michiel van Haersma Buma en er is een platformcoördinator ingehuurd (via Org-ID). De stuurgroep en de managementgroep worden bemenst door afvaardiging vanuit: het rijk (ministerie van I&W), Glastuinbouw Nederland, de VNG en de Unie van Waterschappen.

Aan de klankbordgroep glastuinbouw nemen met name toezichthouders, vergunningverleners en een aantal beleidsmedewerkers van gemeenten, omgevingsdiensten en waterschappen deel. Het doel van de klankbordgroep is met name het uitwisselen van kennis en ervaringen.

Uitvoeringsprogramma PDG

Bijgevoegd is het uitvoeringsprogramma 2023-2027. Hierin staan de concrete acties die worden ondernomen.

Belangrijke onderwerpen voor 2023 zijn:

- Het verder aanscherpen van de emissienormen voor stikstof richting nagenoeg nul in 2027;

- N.a.v. onderzoek WUR bekijken of er overige stromen in glastuinbouwbedrijven zijn die ook door (verplichte) zuivering voor gewasbeschermingsmiddelen moeten worden geleid. En het eventueel aanpassen van de wetgeving hierop.
- Uitwisselen van kennis en kunde tussen toezichthouders van waterschappen en omgevingsdiensten (gemeenten).
- Vaststellen definitie nul-lozing

Bestuurlijke aandachtspunten

Michiel van Haersma Buma is sinds 2022 de onafhankelijk voorzitter van het PDG. Hij is op 22 september aanwezig bij de CWE om kennis te maken met de CWE-leden. Verder zal de voorzitter een toelichting geven op het PDG, het werkprogramma en het jaarverslag.

Michiel van Haersma Buma zal naar verwachting de volgende punten benadrukken bij de CWE:

1. Urgentie m.b.t. waterkwaliteit en daarbij aandacht vanuit de waterschappen voor de glastuinbouwsector;
2. Belang van terugkoppelen van monitoringsresultaten naar de (glastuinbouw)sector;
3. Belang van samenwerken met gemeenten/omgevingsdiensten;
4. Oproepen om in beleid, toezicht en handhaving aandacht te besteden aan deze sector (en dan m.n. als het gaat om de zelfverklaarde nul-lozers);
5. Oproepen om samen met de glastuinbouwsector gebiedsgerichte trajecten gericht op verbetering waterkwaliteit op te pakken;
6. Vragen om het PDG te steunen en acties op te pakken wanneer dat wordt gevraagd.

CV Michiel van Haersma Buma:

- 1976 tot juli 1986: Universiteit van Utrecht; laatste functie was adjunct-secretaris van de universiteit
- 1986 tot 1996: burgemeester van Markelo
- 1996 werd Buma burgemeester van Voorburg. Na de fusie van Voorburg met Leidschendam werd hij burgemeester van Leidschendam-Voorburg (tot 2007)
- 2007 tot 2018: dijkgraaf van het Hoogheemraadschap van Delfland
- Vanaf 2018 onafhankelijk adviseur

Besproken in

WWE op 30 juni 2023.